

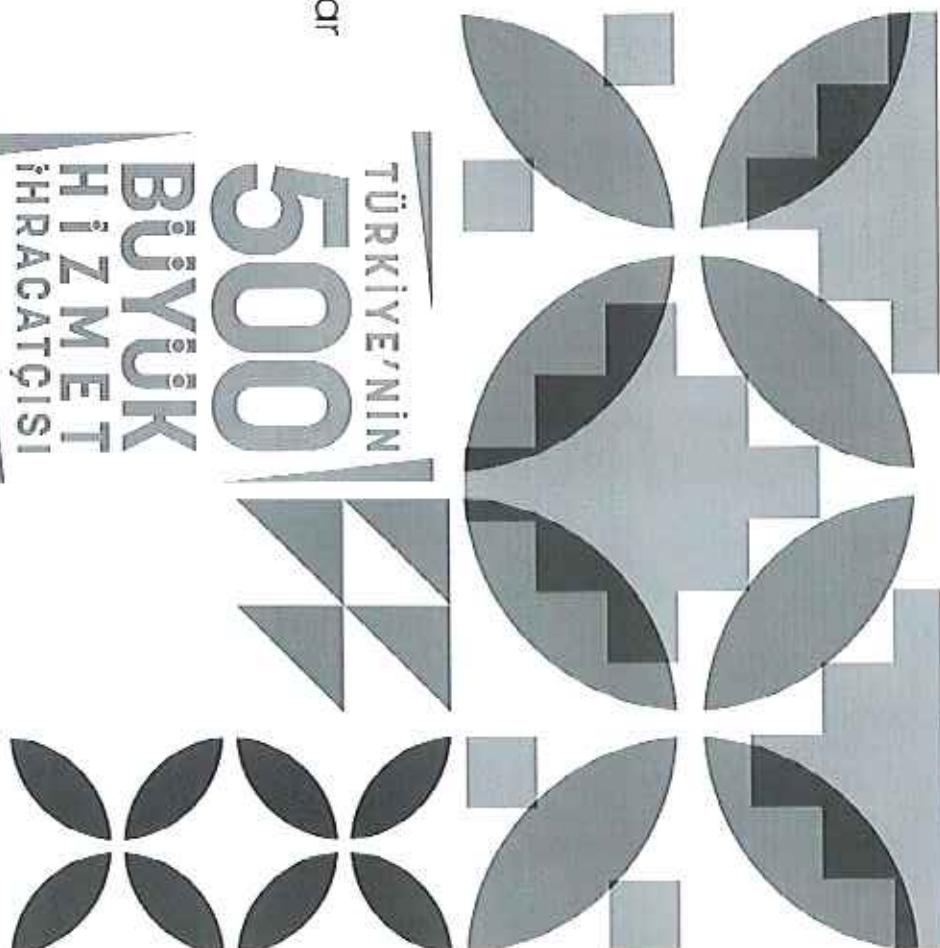
Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı

Araştırması

Başvuru Kılavuzu

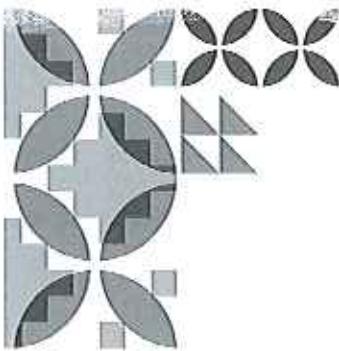
Sektörel Kılavuzlar

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

Discover
the potential

Hizmet İhracatı

- Mal ve Hizmet İhracatı Arasındaki Farklar
- Dünyada ve Türkiye'de Hizmetler Ticareti
- Hizmet İhracatının Gerçekleşme Şekilleri (Modlar)

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Araştırması

- Araştırmmanın Amaç ve Kapsamı
- Başvuru Süreci
- Araştırmaya Katılımın Firmalara Sağladığı Avantajlar
- 2016 Yılı Ödül Töreni ve Araştırma Sonuçları

Mal ve Hizmet ihracatı Ayrımı

- **Mal bir nesne, elle tutulabilir, somut araçlardır. Mal ihracatı kapsamına tam, sanayi sektörlerinde yurtdışına yapılan satışlar girmektedir.**

Örn: otomotiv, kimya, cimento-cam-seramik, demir-demirdışı metaller, tekstil, deri, hazırlık gibi sanayı ürünler ile findik, sebze-meyve, hububat ve baklıyat gibi tarım ürünlerini ihracatı.

- **Hizmet, maddi bir niteliği olmayan, alım satımı mümkün olan beliri bir fiyatı olan ve fayda sağlayan soyut bir iktisadi faaliyettir. Bu hizmetlerin yabancı bir ülkeye gerçekleştirilemesi ile sağlanan döviz kazandırıcı faaliyet ise hizmet ihracatı kapsamına girmektedir.**

Örn: eğitim hizmeti, taşımacılık hizmeti, iletişim hizmetleri, turizm ve sağlık hizmetleri ile mal ihracatı sonucunda o ürünne verilen teknik destek, onarım ve bakım hizmetleri gibi.

Mal ve hizmet arasındaki ilişki

Kimi zaman hizmet malın

tamamlayıcısı

kimi zaman da mal hizmetin tamamlayıcısı olabilmektedir.

Örn: Yurtdışına satılan savunma sanayi araçları mal ihracatına girenken, buna yönelik teknik eğitim hizmetleri ile yurt dışında kurulan sistemlerle ilgili bakım onarım hizmetleri ise hizmet ihracatına girmektedir.

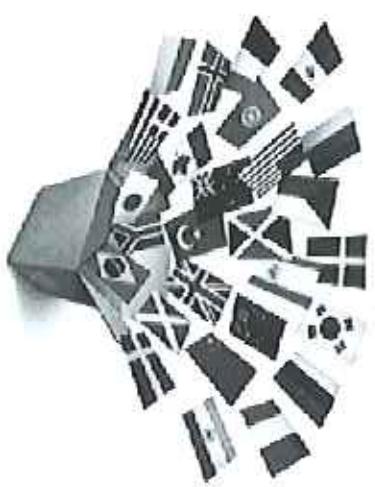
Hizmet Ticaretinin Temel Özellikleri

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

-
- Üretilmesi ile tüketilme zamanı çok yakın.
  - Hizmetler genellikle sipariş üzerine olur.
  - Hizmet talep doğrultusunda gerçekleşir.
  - Hizmet ihracatının ölçülmesi zor.

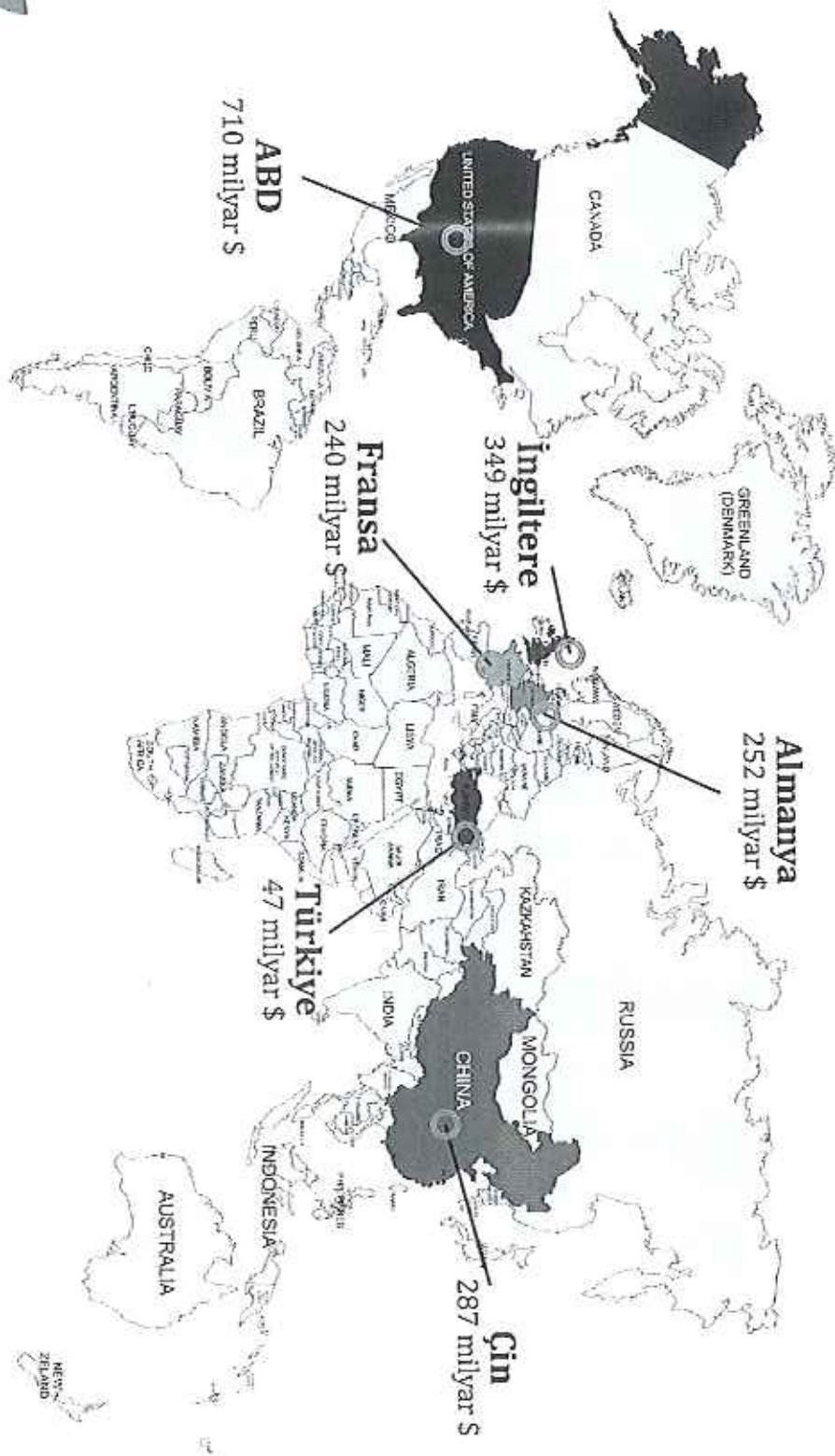
Uluslararası Hizmet Ticareti;

- Yurtdışında yerleşik gerçek veya tüzel kişilere ülkemizden yapılan **hizmet ihracı** ile
- Yurtdışında yerleşik gerçek veya tüzel kişilerden ülkemize yapılan **hizmet ithalatı**dır.

Küresel Hizmet İhracatının Liderleri

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

Kaynak: Trademap, 2015 Yılı Hizmet İhracatı

Dünyada Hizmet Sektorü ve Ticareti

ihracat içinde Hizmetlerin Payı
2015 (%)

■ Tarım ■ Sanayi ■ Hizmet

■ Mal ■ Hizmet

GSYH içinde Hizmetlerin Payı
2014 (%)

■ Tarım ■ Sanayi ■ Hizmet

Hizmetler Dünya ekonomisinin en hızlı büyüyen kismıdır:

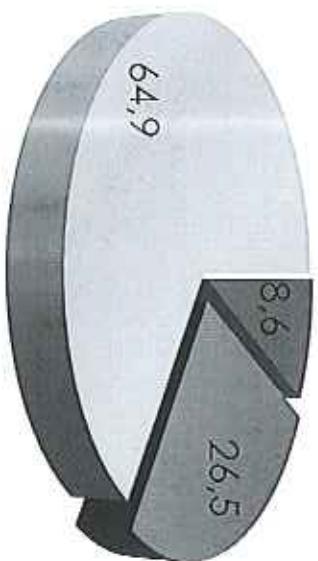
- toplam çıktıının $2/3$ 'ünü
- istihdamın $1/3$ 'ünü
- toplam ticaretin $1/5$ 'ini temsil etmektedir.

Türkiye'de Hizmet Sektorü ve Ticareti

GSYH içinde Hizmetlerin Payı 2015 (%)

■ Tarım ■ Sanayi ■ Hizmet

ihracat içinde Hizmetlerin Payı 2015 (%)

■ Mal ■ Hizmet

Dünyada hizmet ticaretinin tanımlanması, sektörde sınıflandırma, gerçekleştirmelerin ölçüm ve takibi ile birlikte, destek ve teşvik mekanizmalarının gelişimi henüz 20 yıl gibi çok kısa bir geçmişe sahiptir.

Türkiye gelişmeleri yakından takip etmeyece ve gereklili düzenlemeleri yapmaktadır. Bu durum, Türkiye için son derece kritik bir potansiyel ve fırsat işaret etmektedir. Türkiye, hizmet ticaretinde dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almmalıdır.

Hizmet ihracatının Gerçekleşme Şekilleri-Modları(1/2)

ÜLKЕ A

Sadece hizmet sınırdan geçiyor.

Mod 1: Sınır Ötesi Ticaret: Hizmetin bir ülkeyden diğer ülkeye tüketiciye - hizmeti sunan ve hizmetten yararlananın kendi ülkelerinden ayrılmadan - sağlanmasını ifade eder. Burada sınır geçen hizmetin kendisidır.

Tüketici

Hizmet Arzı

Hizmet sunucusu

(Örn: Uzaktan online veri işlemimi ve veri tabanı hizmetleri, her türlü elektronik vb. teknolojik ortamda sağlanan danışmanlık, muhasebe, mali vb. hizmetler)

Hizmeti alan kişi (tüketici) sınırdan geçiyor.

Mod 2: Yurtdışında tüketim: Hizmetin bir ülkeye diğer ülkeye tüketicilerine sağlanması şeklidir. Burada hizmeti alan hizmeti sağlayanın ülkesine gitmektedir.
(Örn: Yabancı ülke vatandaşının Türkiye'de gerçekleştirdiği seyahat/kati amaçlı harcamaları)

Tüketici

Tüketici

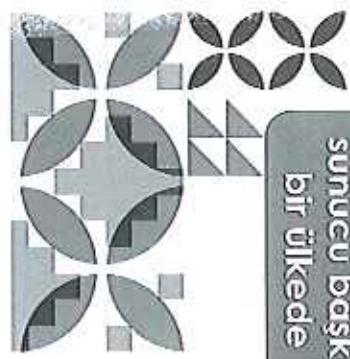
Hizmet Arzı - sunucusu

Mod 3: Ticari varlık: Bir ülkeyedeki hizmet sunucusunun başka bir ülkeye giderek hizmet sunmasıdır. Burada hizmeti sağlayan hizmeti alanın ülkesine gitmektedir.
(Örn: Bir bankanın yabancı bir ülkeye içerisinde şube açarak bankacılık hizmeti vermesi)

Hizmet Arzı

Ticari Varlık

Hizmet sunucu başka bir ülkeye

Hizmet ihracatının Gerçekleşme Şekilleri-Modları(2/2)

ÜLKE A

Mod 4: Gerçek kişilerin varlığı: Hizmeti veren adına gerçek kişilerin hizmet sunumu için başka bir ülkeye gitmesidir.

Mode 4 iki tür 'gerçek kişi'yi kapsar: • 1. kendisi hizmet sağlayıcı olan kişiler (bağımsız profesyonel meslek sahipleri) • 2. hizmet sağlayan adına çalışan (istihdam edilen) kişiler

(Örn: Bilişimci, yazılımcı, mühendis, vs. belirli süreliğine yurtdışında hizmet vermesi)

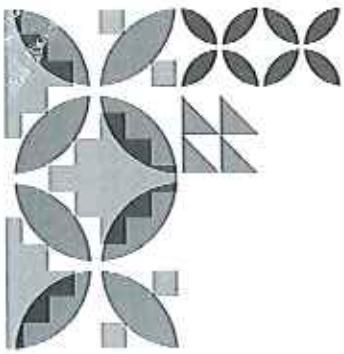
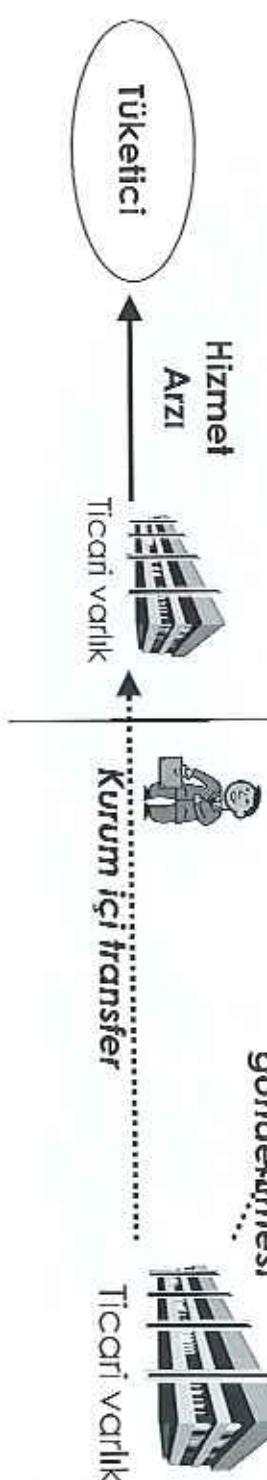
Hizmeti veren kişi
(personel)
sınırda geçiyor.

ÜLKE B

Geçici!

Çalışanın B ülkesindeki firma tarafından
A.ülkesine
gönderilmesi

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 1

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

Internet vb. teknolojik gelişmeler sayesinde hizmet sunumu hizmeti sunan ve alanın fiziki olarak sınır geçmeden temas kurması Mod 1'e girmektedir:

- Business Process Outsourcing
- Bilgisayar ve IT hizmetleri (Uzaktan online veri İşleme İmi ve veri tabanı hizmetleri ile yazılım hizmetleri)
- Hukuk danışmanın e-mail, telefon vb. yoluyla hizmet vermesi
- Türkiye'deki bir mimarlık firmasının diğer bir ülkeyedeki müşterisinin istekleri doğrultusunda bir bina tasarlamaası ve bu tasarıyı İsviçre'ye göndermesi.
- Her türlü elektronik vb. teknolojik ortamda sağlanan danışmanlık, muhasebe, mühendislik, mimarlık, mali vb. hizmetler

**MOD 1
SINIR ÖTESİ**

10%

MOD 2

**YURTDIŞINDA
TÜKETİM**

67%

MOD 3

**YURTDIŞINDA
TİCARİ
MEVCUDİYET**

20%

MOD 4

**GERÇEK
KİSİLERİN
VARLIĞI**

3%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 2

TÜRKİYE'NİN
500
BUYUK
HİZMET
İHRACATÇISI

Türkiye'nin turizm ihracatının büyük çoğunuğu **Mod 2** altında gerçekleşirilmektedir.

YURTDIŞINDA TÜRKETİM

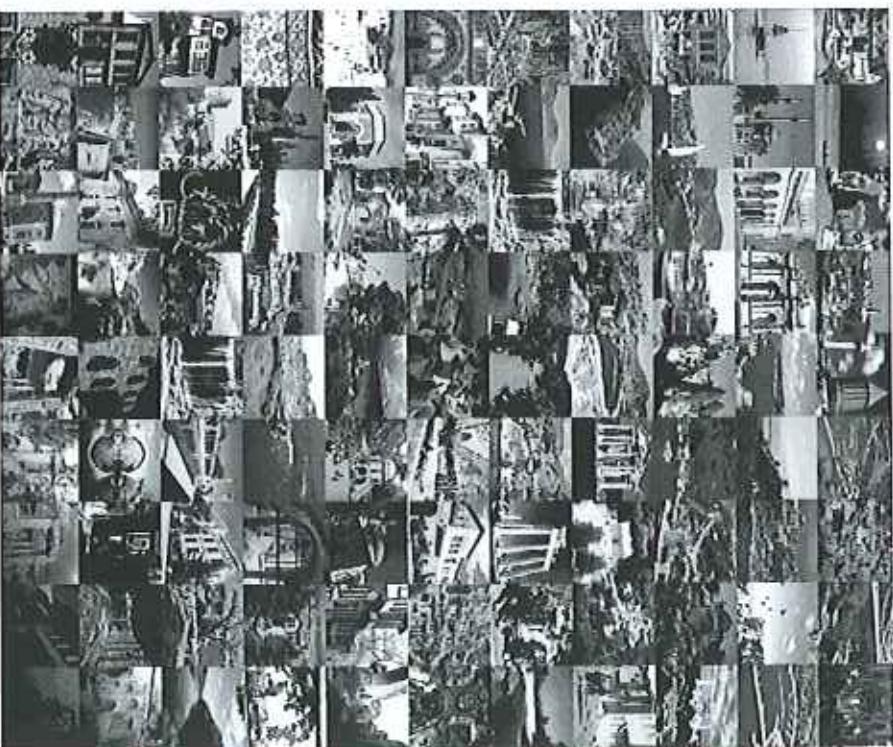
MOD 1
SİNIR ÖTESİ

MOD 2

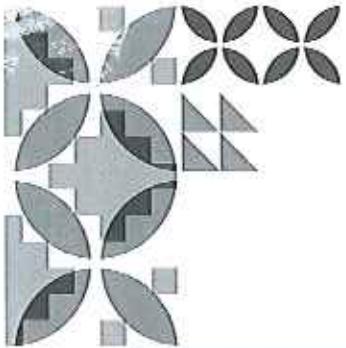
Örn; Yabancı Ülke vatandaşının Türkiye'de gerçekleştirdiği seyahat/tatil amaçlı harcamalar, Yabancı Ülke vatandaşы bir hastanın Türkiye'de tedavi görmesi ya da Türkiye'de üniversite eğitimi alması buna girmektedir.

YURTDIŞINDA TİCARI MEVCUDİYET

MOD 3

MOD 4 GERÇEK KİŞİLERİN VARLIĞI

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 3

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATORU

- ✓ Bir Ülkedeki **hizmet sunucusunun** başka bir ülkeye giderek hizmet sunmasıdır.
- ✓ Burada hizmeti sağlayan hizmeti alanın ülkesine gitmektedir.

Örn: Bilişim, mühendislik, danışmanlık gibi mesleki hizmetler alanında faaliyet gösteren bir Türk firmasının şube veya yerel ortak vasıtası ile yurtdışında gösterdiği faaliyetleri Mod 3'e girmektedir.

- ✓ GATS şu tanımı getirmektedir:

  1. Başka bir ülkede bir işletme kurma, bir tüzel kişiyi satın alma, sürdürme vb. yoluyla 2. Bir şube veya temsilcilik açmak dahil olmak Üzere yapılan her türlü ticari ve mesleki yerleşim... (Subsidiaries-yan kuruluşlar, şubeler, jointventure, ortaklık, temsilcilik bürosu vb.) ✓ Öz kaynak içermeyen (non-equity) ticari işbirlikler da bu kapsamda dahildir (Lisanslar, Yönetim sözleşmeleri, Anahtar teslim projeler, Yap-İşlet-Devret projeler...)

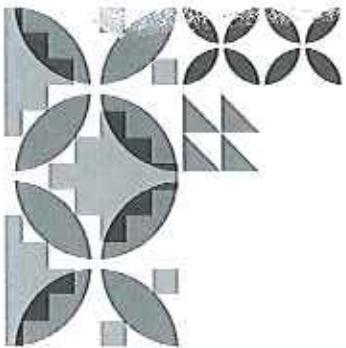
MOD 1
SINIR ÖTESİ
10%

MOD 2
YURTDIŞINDA
TİCARI
MEVCUDİYET
TÜKETİM
67%

MOD 3
YURTDIŞINDA
TİCARI
MEVCUDİYET

20%

MOD 4
GERÇEK
KİSİLERİN
VARLIĞI
3%

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 4

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

Hizmeti veren adına gerçek kişilerin hizmet sunumu için başka bir ülkeye gitmesidir.

Mod 4 İki tür 'gerçek kişi'yi kapsar:

- 1. kendisi hizmet sağlayıcısı olan kişiler (bağımsız profesyonel meslek sahipleri)
- 2. hizmet sağlayan adına çalışan (istihdam edilen) kişiler

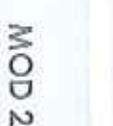
2.a) Kurum-ıçi transferler: B Ülkesinde ticari bir varlığı bulunan A Ülkesi A Ülkesi hizmet sunucusunun bir Çalışanını, hizmet vermek üzere

B'ye yollaması durumu

2.b) İş nedeniyile seyahatler ve hizmet satıcıları:
A Ülkesindeki bir hizmet sağlayıcısının bir elemanının B'de ticari bir varlık kurnak ya da bir hizmet satışı yapmak amacıyla oraya

göndermesi durumu

2.c) Sözleşmeye dayalı hizmet sağlayıcıları:
B Ülkesinde ticari bir varlığı olmayan A Ülkesi hizmet sunucusunun bir Çalışanını -oradaki bir hizmet alıcısı ile yaptığı sözleşme gereği-hizmet vermek üzere B'ye yollaması durumu

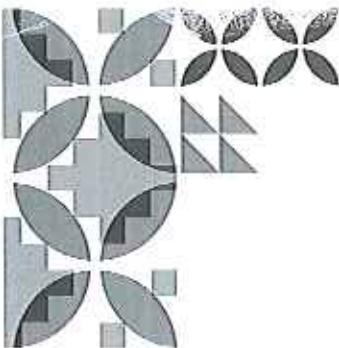
Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Hizmet İhracatı

- Mal ve Hizmet İhracatı Arasındaki Farklar
- Dünyada ve Türkiye'de Hizmetler Ticareti
- Hizmet İhracatının Gerçekleşme Şekilleri (Modlar)

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Araştırması

- Araştırmanın Amaç ve Kapsamı
- Başvuru Süreci
- Araştırma Katılımın Firmalara Sağladığı Avantajlar
- 2016 Yılı Ödül Töreni ve Araştırma Sonuçları

Amaç ve Kapsam

Araştırma 2023 hedefleri doğrultusunda Türk hizmet sektörünün gelişiminin görülmemesine, potansiyelinin ortaya çıkarılmasına katkıda bulunacaktır.

Hizmet sektörlerinde ihracat gerçekleştiren firmaların “Döviz Kazandırmayı Hizmet Ticareti” ne yönelik bir tespit ve sıralama yapılacaktır.

Sıralama: Genişletilmiş Ödemeler Dengesi Hizmetler Sınıflaması (EBOPS) baz alınarak hizmet sektörlerinde 2016 yılında gerçekleştirilen hizmet tutarına göre yapılacaktır.

Bellilenmiş hizmet modu ve hizmet sektörü sınıflına girmeyen hizmet ihracat verileri dikkate alınmayacağı.

Hizmet Sektörleri Sınıflaması* (1/2)

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

1. Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri

- Telekomünikasyon Hizmetleri
- Bilgisayar Hizmetleri (Bilişim, Yazılım ve Donanım Hizmetleri)
- Bilgi Hizmetleri (Haber Ajansı Hizmetleri ve Diğer)

2. İnşaat ve Mühendislik Hizmetleri

- Yurt Dışında İnşaat Hizmetleri
- Yurt İçinde İnşaat Hizmetleri

3. Eğitim Hizmetleri

4. Sağlık Hizmetleri

5. Turizm ve Seyahat İle İlgili Hizmetler

- Otel ve Lokantalar
- Seyahat Acentaları ve Tur Operatörlüğü Hizmetleri
- Turist Rehberliği Hizmetleri

* Genişletilmiş Ödeme/İhracat Dengesi Hizmetler Sınıflaması* (EBOPS) baz alınmıştır.

Hizmet Sektörleri Sınıflaması* (2/2)

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

6. Eğlence, Kültür ve Spor Hizmetleri

- Görisel-İşitsel ve İlgili Hizmetler
- Kütüphane, Arşiv, Müze ve Diğer Kültürel Hizmetler
- Sporif ve Rekreasyonel Hizmetler

7. Yolcu Taşımacılığı Hizmetleri

8. Yük Taşımacılığı ve Lojistik Hizmetleri

- Deniz, Hava, Kara ve Demiryolu Taşımacılık Hizmetleri
- Posta ve Kurye Hizmetleri

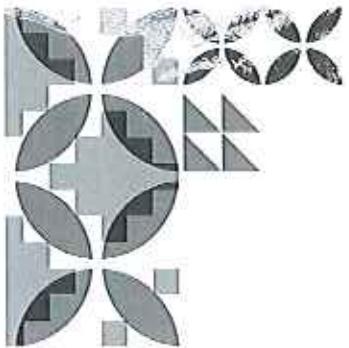
9. Mali Hizmetler

- Tüm Sigortacılık ve Sigortacılığa Bağlı Hizmetler
- Bankacılık ve Diğer Mali Hizmetler

10. Diğer İş Hizmetleri

- Ar-Ge Hizmetleri
- Mesleki Hizmetler ve Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri
- Teknik Hizmetler, Ticarelle İlgili Hizmetler ve Diğer İş Hizmetleri
- Operasyonel Kiralama ve Leasing Hizmetleri
  - Bakım ve Tamir Hizmetleri

* Genişlefilmmiş Ödemeler Dengesi Hizmetler Sınıflaması* (EBOPS) baz alınmıştır.

Araştırmaya Neden Katılmalıyım? (1/2)

 2016 yılı hizmet ihracat tutarına göre ilk 500 hizmet ihracatçı firması belirlenerek kamuoyu ile paylaşılacaktır.

 İlk 100 hizmet ihracatçısına sertifika verilecektir.

 TİMMİ (Tüm Ülkelerin İhracatçıları) 2015/6 ve 2015/9 sayılı destekleme TİSKIN "100 Yeni Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti Desteklenmesi" kapsamında gonderecekler.

 Katılımcı firmalara "Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti ve Devlet Destekleri" ile ilgili eğitim verilecektir.

Araştırmaya Neden Katılmalıyım? (2/2)

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

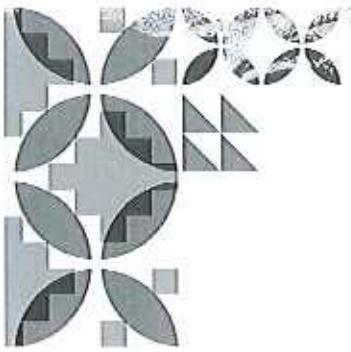
Sektörün ilk 3 firması ile Türkiye genelinde ilk 10'a giren firmalara ve belili sektörlerde özel ödüller verilecektir.

Firmalar hem kendi sektörü içerisindeki konumunu hem de genel sıralamasını ücretsiz olarak görmüş olacaktır.

İM'in yayınları ve sosyal medya aracılığıyla şampiyonların başarı hikayelerine yer verilecektir.

1. Sıra	2. Sıra	3. Sıra	4. Sıra	5. Sıra
1. Sıra	2. Sıra	3. Sıra	4. Sıra	5. Sıra
1. Sıra	2. Sıra	3. Sıra	4. Sıra	5. Sıra
1. Sıra	2. Sıra	3. Sıra	4. Sıra	5. Sıra
1. Sıra	2. Sıra	3. Sıra	4. Sıra	5. Sıra

Araştırmaya Başvuru Nasıl Yapılıyor?

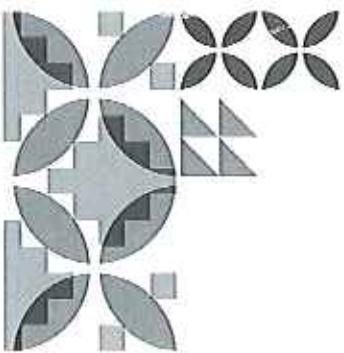
TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

Başvurular Mart 2016'dan itibaren
<http://www.tim.org.tr/tr/500.html> linki Üzerinden
online olarak gerçekleştiriliyor.

Araştırmaya firmalar beyan usulü başvuruda bulunur. Ancak, gerektiğinde verilerin doğruluğunu tespiti adına ek bilgiler talep edilebilir.

Talep edilen belgeler (Firma yetkilisince imzalı başvuru formu, imza sirküler) sisteme yüklenir.

TİM Strateji Ofisince sisteme yüklenen belgeler kontrol edilerek onaylanır ve firmaya kaydının tamamlandığına dair e-posta gönderilir.

2015 Yılı Araştırma Sonuçları

Araştırmaya konu olan 500 firmamız 2015 yılında toplam 18.5 milyar dolar hizmet ihracatı gerçekleştirdi. Bu rakam ülkemizin hizmet ihracatının yüzde 40'ına tekabül etmektedir.

Geçen yıl ilk kez düzenlenen "Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı" araştırması kapsamında Türkiye'nin hizmet ihracatı şampiyonları ödüllendirildi. Başkan Binali Yıldırım'ın beraberinde 10 bakan ile katıldığı organizasyonda hizmet sektörünün potansiyeli gözler önüne serildi.

Türkiye'nin En Büyük 10 Hizmet İhracatçısı

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

1. **TURKISH AIRLINES** Türk Hava Yolları Anonim Ortaklıği
2. **PEGASUS AIRLINES** Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.
3. **ÇALIK ENERJİ** Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
4. **SunExpress** Sun Express
5. **GAP İNSAAT** GAP İnşaat Yatırım ve Ticaret A.Ş.
6. **atlasglobal** Atlas Global
7. **Yapı Merkez** Yapı Merkezi İnşaat ve Sanayi A.Ş.
8. **NETLOG Lojistik** Netlog Lojistik Grubu
9. **OTI HOLDING OTI Lojistik** Odeon Turizm İşletmeciliği A.Ş.
10. **TAHAA KARGO** Tahaa Kargo Dış Ticaret A.Ş.

TİM TÜRKİYE İHRACATLAR MECLİSİ

Türkiye'nin En Büyük 10 Hizmet İhracatçısına Ödüllerini Sn. Başbakanımız Takdim Etti

TÜRKİYE'NİN
500
BUYUK
HİZMET
İHRACATÇISI

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı
DİLYİ2HC.COM

Türkiye'nin 500 Büyüklüğü Ödül

Bloomberg HT
"Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı"
ödülleri sahiblerini buldu httr.us/65Xr

Bulent Tüfekci
"TÜRKİYE'NİN 500 Büyüklüğü" Sunucusu ve "500" Ödül
Başkanımız Sn. Binali Yıldırım ile birlikte
"Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı" Ödül
Töreni"nde İhracatçılımızla bir araya geldik.

Kahit Açıkbasın
"TÜRKİYE'NİN 500 Büyüklüğü" Sunucusu ve "500" Ödül
Töreni'nde İhracatçılımızla bir araya geldik

H Hürriyet Gündem
"ŞTE Türkiye'nin 10 büyük 'hizmet İhracatçısı'
hrytTAEMK1

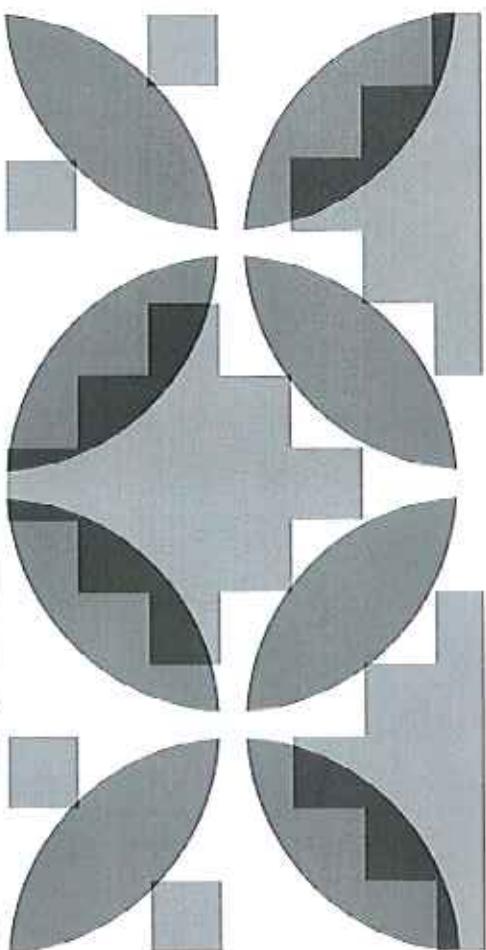
Sosyal Medyadan Kareler

500
TÜRKİYE'NİN
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

Discover
the potential

Tesekkürler

TÜRKİYE'NİN

500

BÜYÜK

HİZMET

iHRACATÇISI

twitter.com/turkiyehracat

facebook.com/ihracatcilarMeclisi

Discover
the potential

